

# Lär dig ta betalt

**Skillnaden är stor mellan att vara anställd och att vara företagare. Det vet alla som provat båda världarna. Lär dig här vad du bör tänka på.**

**E**n viktig skillnad mellan företagare och anställda är att den som är anställd har hela trygghetssystemet påkopplat genom lönen. Som anställd har du sjuklön från andra dagen du blir sjuk. Händer det en olycka på arbetet kan du få ersättning för arbetskada. Blir du långvarigt sjuk har du rätt till stöd för rehabilitering. När du går i pension har arbetsgivaren betalat in tjänstepension. Som anställd har du betalt för semester och klämdagar, arbetsgivaren betalar den utbildning du behöver i ditt arbete. Du får tillgång till den facklitteratur som behövs för ditt arbete, arbetstelefonen är betald, kafferasten ingår i arbetstiden.

Som egen företagare ska du stå för allt detta själv. Visst kan man säga att det är företaget som står för det och att en hel del av dessa kostnader kan dras av i företaget, men det innebär inte att de inte kostar. För att du ska få en överblick över din och företagets ekonomi bör du inför varje verksamhetsår göra upp en ekonomisk kalkyl för verksamheten. Det är särskilt viktigt i de fall du inte har en viss ekonomisk trygghet garanterad genom andra inkomster, t.ex. genom en anställning. Men det är givetvis också viktigt om du planerar att utföra extra uppdrag utanför din ordinarie

tjänst. Det kanske visar sig att det ekonomiska utfallet är alldeles för lågt i förhållande till den tid som man lagt ner.

## Hur mycket måste jag dra in?

En tumregel är att du bör dra in ungefär två-tre gånger så mycket pengar som du vill ha i lön. Vill du ha en bruttolön på 30.000 kr månaden bör du alltså dra in mellan 60.000 till 90.000 kr varje månad (även juni och juli). 50-70 % av det du drar in går bort i sociala avgifter och andra fasta utgifter. Naturligtvis kan det variera stort beroende på vilka fasta utgifter du har. Denna tumregel kan du också använda åt andra hållet, då du räknar ut vad en anställd kostar en arbetsgivare. En anställd kostar alltså minst det dubbla när alla fasta kostnader i form av arbetsgivaravgifter, pensions- och sjukförsäkring, semester-tillägg, lokalhyra, utbildning o.s.v. är inräknade.

Ofta förfasas sig beställare över dyra konsultarvoden och jämför med någon anställdes fasta lön utan att ta in den anställdes hela kostnad och fördela det över ett år. Många gånger skulle det nog visa sig vid en korrekt beräkning av vad en anställd egentligen kostar att den anställdes lön är högre än konsultens.

Vi tar ett exempel och utgår från att ca

60 % av det du drar in går bort i sociala avgifter och fasta utgifter. Vill du ha en lön på 30.000 kr i månaden under hela året, behöver du dra in minst 75.000 kr i månaden – hela året. Det gör 75.000 kr x 12 månader = 900.000 kr. Här till höger kan du göra din egna kalkyl.

## Debiterbar tid

För den som bedriver egen verksamhet är den debiterbara tiden betydligt lägre än antalet arbetstimmar. Det är viktigt när du bestämmer din ersättningsnivå att du beräknar den debiterbara tiden. Debiterbara timmar är de timmar som du kan fakturera till kund. Endast de timmar som företaget får betalt för ska räknas med. Hur stor del av din arbetstid som är debiterbar kan variera beroende på vad du arbetar med. Övrig tid ska läggas på marknadsföring, uppföljning, telefonsamtal, administration, planering, egen utbildning och kompetensutveckling, journalföring o.s.v. Tänk på att aldrig skänka bort nedlagda arbetstimmar som du skulle kunna debitera för som exempelvis förberedelse- eller resetid.

När det gäller patientarbete rekommenderar förbundet som riktlinje att max 1000 timmar per år är debiterbara. Detta motsvarar 5 behandlingstimmar per dag 5 dagar i veckan, 200 dagar per år.

Motsvarande beräkningar kan göras även för mer konsultinriktade verksamheter. En tumregel är att ca 50 % av arbetad tid är debiterbar inom konsultbranschen. Normalt har vi ca 220 arbetsdagar på ett år, om vi räknar med 25 dagars semester. Med 8 arbetstimmar per dag blir det en årsarbetstid om 1760 timmar/år.

## Hur mycket måste du dra in per timme?

Genom att du nu har en kalkyl över företagets beräknade kostnader och hur många debiterbara timmar du har per år kan du enkelt räkna ut mycket du måste dra in per timme. Om vi återgår till exemplet ovan, att du vill ha en lön på 30.000 kr i månaden, skulle det innebära att de 900.000 kr som du ska ha in för att din kalkyl ska gå ihop fördelas på 1000 timmar, vilket ger 900 kr/timme.

För konsultverksamhet skulle det med samma exempel som ovan innebära att av ca 1800 arbetstimmar/år är 900 timmar debiterbar tid, vilket ger 1.000 kr/timme. Vet du med dig att du inte kan debitera så många timmar per år eller vill ha en högre månadslön måste du givetvis dra in mer varje månad, varje dag och varje timme.

Att göra en kalkyl och beräkna hur mycket du måste dra in per timme utgör ett bra underlag för dig när du ska beräkna hur mycket du ska ta betalt för ett uppdrag. Tänk dock på att det finns många olika sätt att ta betalt. Det är kanske inte alltid det bästa att ta betalt per timme utan du kan paketera din tjänster på olika sätt. Hur du sedan ska sälja dina tjänster gentemot kund kräver givetvis helt andra argument. Detta lär Britt-Marie Ahrnell ut till psykologföretagarna på en kurs i Stockholm den 11 april.

*Camilla Damell*

## Kalkyl för att beräkna dina kostnader

Kostnader	ex lön 30.000 kr/månad	lön xx kr/månad
Lokalhyra	60.000	<input type="text"/>
Ränta på lån	24.000	<input type="text"/>
Kuvert, papper m.m.	15.000	<input type="text"/>
Telefon	10.000	<input type="text"/>
Försäkringar	5.000	<input type="text"/>
Handledning	24.000	<input type="text"/>
Fortbildning, kurser	15.000	<input type="text"/>
Bokföring, revision	25.000	<input type="text"/>
Facklitteratur	5.000	<input type="text"/>
Serviceavgift, Psykologföretagarna	2.000	<input type="text"/>
Avskrivningar på datorer, fax m.m.	10.000	<input type="text"/>
Annonser, marknadsföring	20.000	<input type="text"/>
Egen lön 30.000 kr/mån	360.000	<input type="text"/>
Sociala avgifter på lön (31,01 %)	112.000	<input type="text"/>
Pensions- och sjukförsäkring, 15 % av lön	54.000	<input type="text"/>
Löneskatt på pension (24,26 %)	13.000	<input type="text"/>
<b>Summa</b>	<b>754.000</b>	<input type="text"/>
Ekonomisk buffert	146.000	<input type="text"/>
<b>Totalt</b>	<b>900.000</b>	<input type="text"/>

## Räkna ut din debiterbara tid

Antal arbetstimmar per dag	Genomsnittligt antal debiterbara timmar per dag	Antal arbetsdagar per år	Antal debiterbara timmar per år
8 <input type="text"/>	5 <input type="text"/>	200 <input type="text"/>	1000 <input type="text"/>

## Att debitera per tidsenhet

$$\begin{array}{l}
 \text{Inkomst per år: } 900.000 \text{ kr} \quad \boxed{\phantom{000000}} \\
 \hline
 \text{Timmar per år: } 1000 \quad \boxed{\phantom{000000}}
 \end{array}
 = \boxed{\phantom{000000}}$$

900 kr/tim